

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU CHÂU ÂU

PGS.TS. NGUYỄN QUANG THUẤN

CÁC GIẢI PHÁP
PHÁT TRIỂN QUAN HỆ
NGA - ASEAN
TRONG BỐI CẢNH QUỐC TẾ MỚI
(Sách chuyên khảo)

01

2

A

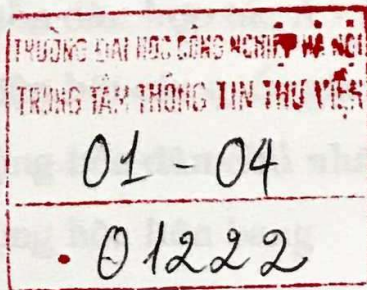

NHÀ XUẤT BẢN TỬ ĐIỂN BÁCH KHOA

VIỆN KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM
VIỆN NGHIÊN CỨU CHÂU ÂU

PGS. TS. NGUYỄN QUANG THUẤN

CÁC GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN
QUAN HỆ NGA - ASEAN
TRONG BỐI CẢNH QUỐC TẾ MỚI
(Sách chuyên khảo)

NHÀ XUẤT BẢN TỪ ĐIỂN BÁCH KHOA

LỜI NÓI ĐẦU

Xu thế toàn cầu hóa và khu vực hóa đang diễn ra mạnh mẽ và đang tác động nhiều đến việc định hướng chính sách đối ngoại của các nước và khu vực, trong đó có Nga và ASEAN. Trong những năm đầu thế kỷ XXI, khu vực Châu Á - Thái Bình Dương nói chung và ASEAN nói riêng vẫn là khu vực năng động nhất thế giới với những thành tựu to lớn trong phát triển kinh tế - xã hội và những hợp tác cũng như liên kết mang tính toàn cầu. Khu vực ASEAN đang đóng vai trò trung tâm trong nhiều mối liên kết toàn cầu và đang thu hút sự quan tâm chú ý của nhiều nước lớn. Những năm đầu thế kỷ XXI, Liên bang Nga ngày càng quan tâm nhiều hơn tới ASEAN nói riêng và khu vực Châu Á - Thái Bình Dương nói chung. Điều này thể hiện rõ trong chính sách hướng đông của Liên bang Nga. Chính sách này được xây dựng trên nguyên tắc phát triển và củng cố toàn diện các mối quan hệ song phương với các quốc gia, kết hợp với việc tham gia tích cực vào các tổ chức chính trị và kinh tế đa phương trong khu vực. Đường lối đối ngoại của Nga đối với khu vực này được

khẳng định phải tận dụng tối đa hiệu quả của việc kết hợp lợi ích bên trong với bên ngoài nhằm đảm bảo an ninh quốc gia cũng như phát triển nước Nga nói chung và vùng Siberi và Viễn Đông của Nga nói riêng. Mặt khác, vai trò nước lớn của Nga đang trở dậy đã khiến các nước ASEAN phải có cách nhìn thực chất hơn. ASEAN vẫn coi Nga là một nhân tố quan trọng cho hòa bình và phát triển trên thế giới và còn nhiều tiềm năng để họ có thể phát triển hợp tác trong tương lai.

Rõ ràng, tăng cường hợp tác Nga - ASEAN hiện nay có ý nghĩa to lớn đối với cả hai bên. Sự kiện có ý nghĩa quan trọng trong quan hệ Nga - ASEAN là việc hai bên tổ chức Hội nghị Thượng đỉnh lần đầu tiên vào ngày 13/12/2005 tại Kuala - Lumpur, Malaixia. Tại Hội nghị này, hai bên đã ra Tuyên bố chung và Chương trình hành động giai đoạn 2005 - 2015. Đây là những văn kiện quan trọng thể hiện rõ mục tiêu, nguyên tắc, cơ chế cũng như các lĩnh vực hợp tác trong giai đoạn trung hạn giữa Nga và ASEAN. Trong Tuyên bố chung, Liên bang Nga và ASEAN cam kết củng cố và phát triển hơn nữa quan hệ đối tác đối thoại nhằm bảo đảm tăng trưởng kinh tế, phát triển bền vững, thịnh vượng và tiến bộ xã hội của cả hai bên trên nguyên tắc bình đẳng, chia sẻ trách nhiệm và cùng có lợi, thúc đẩy hơn nữa hòa bình, ổn định, an ninh và thịnh vượng trong khu vực Châu Á - Thái Bình Dương.

Tuy nhiên, cho đến nay quan hệ Nga - ASEAN chưa tương xứng với tiềm năng và nhu cầu hợp tác của cả hai phía. Để thúc đẩy quan hệ hợp tác Nga - ASEAN lên tầm cao mới, ngoài việc phát huy những tiềm năng, xoá bỏ những rào cản trong từng lĩnh vực cụ thể, cần phải xây dựng những cơ chế, những khuôn khổ mới tạo điều kiện thuận lợi phát triển quan hệ hợp tác.

Cuốn sách "**Các giải pháp phát triển quan hệ Nga - ASEAN trong bối cảnh quốc tế mới**" có những mục tiêu chủ yếu sau: **Thứ nhất**, phân tích và dự báo bối cảnh quốc tế và khu vực, tiềm năng và chính sách phát triển của Nga và ASEAN tác động đến quan hệ Nga - ASEAN trên các lĩnh vực chủ chốt những năm đầu thế kỷ XXI; **Thứ hai**, đánh giá thực trạng quan hệ Nga - ASEAN trong một số lĩnh vực chủ chốt như thương mại, đầu tư, năng lượng, quân sự, khoa học kỹ thuật..., những kết quả đã đạt được, những vấn đề đặt ra hiện nay và nguyên nhân của chúng và; **Thứ ba**, đưa ra những giải pháp thúc đẩy quan hệ Nga - ASEAN trong các lĩnh vực chủ chốt, đặc biệt nhằm thực hiện chương trình tổng thể về phát triển hợp tác Nga - ASEAN giai đoạn 2005 - 2015.

Đây là công trình khoa học chuyên sâu có tham khảo các kết quả nghiên cứu của Nhiệm vụ Nhà nước theo Nghị định thư về "Quan hệ Nga - ASEAN trong những thập niên đầu thế kỷ XXI" và những công trình khoa học của các nhà khoa học Việt Nam

và Liên bang Nga đã công bố trong các kỷ yếu hội thảo khoa học quốc tế do Viện Nghiên cứu Châu Âu thuộc Viện Khoa học xã hội Việt Nam và Viện Kinh tế thuộc Viện Hàn lâm khoa học Nga tổ chức trong những năm vừa qua.

Cuốn sách chắc không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong được sự lượng thứ và góp ý của độc giả.

Hà Nội, ngày 12-9-2009

PGS. TS. Nguyễn Quang Thuấn

MỤC LỤC

	Trang
Các chữ viết tắt	5
Lời nói đầu	7
Chương I. BỐI CẢNH QUỐC TẾ VÀ NHỮNG NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN QUAN HỆ NGA - ASEAN GIAI ĐOẠN 2001-2015	11
I. <i>Những xu thế phát triển của thế giới và khu vực giai đoạn 2001-2015</i>	11
II. <i>Chiến lược đối ngoại mới của Liên bang Nga</i>	39
1. Thế và lực mới của nước Nga hiện nay	39
2. Quan điểm mới trong chiến lược đối ngoại của Liên bang Nga	46
III. <i>ASEAN trong xu thế toàn cầu hoá và khu vực hoá</i>	60
1. Tăng cường hợp tác nội khối và hội nhập . Đông Á	60
2. ASEAN trong quan hệ với các nước lớn	66
Chương II. QUAN HỆ NGA - ASEAN GIAI ĐOẠN 2001-2008: THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ	76
I. <i>Tổng quan quan hệ Nga - ASEAN giai đoạn 2001-2008</i>	76
II. <i>Quan hệ Nga - ASEAN trong một số lĩnh vực chủ yếu</i>	87

1. Quan hệ trong lĩnh vực kinh tế	87
2. Quan hệ trong lĩnh vực quân sự	110
3. Quan hệ trong lĩnh vực khoa học kỹ thuật	120
4. Quan hệ trong lĩnh vực năng lượng	128
5. Quan hệ trong lĩnh vực văn hoá, du lịch	138
<i>III. Quan hệ giữa Nga với một số nước thành viên chủ yếu của ASEAN</i>	<i>147</i>
<i>IV. Những kết quả đạt được và những vấn đề đặt ra trong quan hệ Nga - ASEAN hiện nay.....</i>	<i>174</i>
1. Đánh giá quan hệ Nga - ASEAN trong thời gian qua.....	174
2. Nguyên nhân cơ bản hạn chế quan hệ Nga - ASEAN.....	182
Chương III. MỘT SỐ GIẢI PHÁP THÚC ĐẨY PHÁT TRIỂN QUAN HỆ NGA - ASEAN ĐẾN NĂM 2015	192
<i>I. Định hướng phát triển quan hệ Nga - ASEAN trong một số lĩnh vực chủ yếu đến năm 2015.....</i>	<i>192</i>
1. Về chính trị, an ninh.....	193
2. Về kinh tế	196
3. Về văn hoá, khoa học và giáo dục	202
<i>II. Những giải pháp chủ yếu thúc đẩy phát triển quan hệ Nga - ASEAN đến năm 2015.....</i>	<i>205</i>
1. Tăng cường hợp tác chính trị và an ninh làm cơ sở cho hợp tác toàn diện Nga - ASEAN	205
2. Cần đẩy mạnh hợp tác trong lĩnh vực thương	

mại và đầu tư	207
3. Tăng cường hỗ trợ phát triển giao lưu văn hoá, hợp tác giáo dục và đào tạo	212
4. Tăng cường hợp tác một số lĩnh vực ưu tiên ...	214
5. Phát huy hơn nữa vai trò cầu nối của Việt Nam trong quan hệ Nga - ASEAN	221
Kết luận	227
Tài liệu tham khảo	230

NHÀ XUẤT BẢN TỬ ĐIỂN BÁCH KHOA

109 Quán Thánh, Ba Đình, Hà Nội

ĐT: HC - TH: 04.37339361 ; PH: 04.38439034

Các ban biên tập: 04.37341742 – 04.38438953 – 04.38439033

Fax: (84-4)38438951 - Email: nxbtbk1998@yahoo.com

Website: www.nxbtdbk.vn

**CÁC GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN
QUAN HỆ NGA - ASEAN
TRONG BỐI CẢNH QUỐC TẾ MỚI**
(Sách chuyên khảo)

★

Chịu trách nhiệm xuất bản

TS. TRỊNH TẤT ĐẠT

Biên tập: **NGUYỄN ĐỨC BÌNH**

Kĩ thuật vi tính: **HÀ VÂN**

Sửa bản in: **NGUYỄN ĐỨC BÌNH**

Trình bày bìa: **LINH ANH**

In 500 cuốn khổ 12x20cm, tại Xưởng in Nhà xuất bản Văn hoá dân tộc. Số đăng kí KHXB 887-2009/CXB/1-105/TĐBK. In xong và nộp lưu chiểu quý IV năm 2009.